

Fiskeri- og kystdepartementet
postmottak@fkd.dep.no

Deres ref.: Høringsbrev, 07.12.2011 Vår ref.11/ 377623-1 Dato: Trondheim 20.12.2011

Høring – endring av NYTEK-forskriften § 7 annet ledd

Vi viser til mottatt høringsbrev og forskriftsutkast av 7.12.2011 om endring av NYTEK-forskriften §7, andre ledd, som ble fastsatt 16. august 2011.

Fiskeri og havbruksnæringens landsforening (FHL) er enig i Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) sin vurdering av at det er behov for en endring av § 7 annet ledd, og er positiv til at det er tatt initiativ til noen nødvendige endringer av forskriften før forskriften trer i kraft. FHL har samtidig mottatt klare signaler på at endringsforslaget ikke er tilstrekkelig. FHL mener at det må være uavhengighetsklasse C for alle inspeksjonsorgan, slik at en ivaretar den kompetanse og kapasitet for effektiv kontroll som vil være nødvendig og hensiktsmessig for at bestemmelsen samlet sett kan bidra til at rømmingstallene skal gå ytterligere ned. Vi vil i fortsettelsen redegjøre nærmere for våre synspunkt.

Uavhengighet

FKD slår i høringsbrevet fast at "Hovedformålet med bestemmelsen er å sikre uavhengighet mellom oppdretter og inspeksjonsorgan, og mellom utstyrproduzent og produktsertifiserings-organ". Dette er vi enige i.

I opprinnelig utkast til forskrift som ble sendt på høring i januar 2011, ble det foreslått krav om uavhengighet type C eller høyere både for inspeksjonsorgan, lokalitetsundersøkelsesorgan og fortøyningsanalyseorgan. Dette var FHL enig i, noe vi også bemerket i vårt hørings svar. Dette gjorde vi nettopp for å understreke at det måtte være uavhengighet, og at det samtidig måtte være åpning for uavhengighetstype C som vi oppfattet samlet sett ville ivareta hovedformålet på en tilstrekkelig og hensiktsmessig måte.

Forskriftens krav om uavhengighetstype A for alle akkrediterte inspeksjonsorgan kom derfor svært uventet både på havbruksbedriftene og tjeneste- og utstyrslleverandørene. En slik bestemmelse gir store konsekvenser nettopp rundt forhold som vi var opptatt av å ivareta i vårt hørings svar. Nemlig ervervet kompetanse, erfaring, og tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre inspeksjonene på en måte som kan ivareta sikkerheten i analysene og bidra til å styrke rømmingssikkerheten. FHL er derfor sterkt kritisk til at en så omfattende endring ble gjort uten en ny høring der alle aspekter og konsekvenser av bestemmelsen kunne belyses. Vi tok derfor også tidlig kontakt med Norsk Akkreditering for å få belyst konsekvensene, og fikk da en klar oppfatning av at allerede godkjente sertifiserte organ med svært få unntak kunne oppnå uavhengighetstype A, med kun mindre papirmessige endringer. Vi oppfattet videre at et inspeksjonsorgan, som ellers var uavhengig av havbruksbedrift, f.eks. godt kunne selge andre typer rådgivningstjenester til samme bedrift og fortsatt være akkreditert og inneha uavhengighetstype A som inspeksjonsorgan etter forskriften. Dette har både vi og aktuelle inspeksjonsselskap i ettertid fått forståelse av at er feil, noe som igjen har gitt

stor grunn til uro og bekymring med tanke på å sikre praktisk fagkompetanse, lokal kompetanse og tilstrekkelig kapasitet hos nok inspeksjonsorgan i tiden framover.

Betydningen av kompetanse

FHL er også helt enig med FKD i deres vurdering av at "et krav om absolutt uavhengighet mellom de som foretar fortøyningsanalysen og utstyrsleverandørene vil bryte opp etablert kompetanse og motvirke en hensiktsmessig synergieffekt". Selv om dette altså åpner for at utstyrsleverandøren da både vil kunne gi råd omkring valg av utstyr, og i neste omgang kunne selge det aktuelle utstyret som framkommer som tilstrekkelig eller hensiktsmessig i fortøyningsanalysen basert på lokalitetsanalysen og anerkjente beregningsmetoder. I forhold til å redusere rømmingsrisikoen er vi sikre på at vi trenger den ervervede kompetansen denne bransjen etter hvert har opparbeidet seg i forhold til utstyret, til samvirket mellom utstyrskomponentene, og til utstyrets egnethet for en lokalitet. Vi er også overbevist om at dette samlet sett vil ha betydning for å oppnå forskriftens formål. Vi er derfor enig i departementets forslag om at uavhengighetstype C er tilstrekkelig og mest hensiktsmessig for akkrediterte organ som skal utføre fortøyningsanalyser.

FHL forstår imidlertid ikke hvorfor inspeksjonsorgan som skal *utføre* fortøyningsanalyser og som selger utstyr blir vurdert annerledes enn de øvrige inspeksjonsorganene på dette grunnlaget. Tvert imot mener vi at så lenge uavhengigheten mot havbruksbedriftene i forhold til eierskap er ivaretatt, og så lenge inspeksjonsorganet treffer "organisasjonsmessige sikkerhetstiltak for å sikre egnet fordeling av ansvarsområder i forbindelse med inspeksjonstjenester ved organisering og/eller dokumenterte prosedyrer", må samme vurdering i enda større grad kunne gjelde de andre inspeksjonsorganene som forskriften nevner (Ref: NS-EN ISO/IEC 17020:2004, Tillegg C).

Etter å ha mottatt innspill fra store og små inspeksjonsorgan som utfører slike analyser for havbruksnæringen i dag, er FHL bekymret for at kravet om uavhengighetstype A skal føre til at inspeksjonsorganene ikke lenger kan eller vil utføre denne type inspeksjoner og analyser. Vi står dermed i fare for å miste avgjørende faglig kompetanse, ervervet kompetanse gjennom flere års erfaring, og ikke minst grunnleggende lokalkunnskap som har vist seg å kunne være helt utslagsgivende for bl.a. lokalitetsanalysene. En slik utvikling tror vi dessverre vil bidra til å bryte opp etablert kompetanse, motvirke en hensiktsmessig synergieffekt og bidra til å øke heller enn å redusere rømmingsrisikoen.

Utsiktede konsekvenser som må unngås

Bekymringsmeldingene som FHL har mottatt fra aktuelle inspeksjonsorgan, dreier seg hovedsakelig om at selskap vurderer å velge bort de aktuelle inspeksjonstjenestene forskriften omhandler. Dette til fordel for å kunne utføre andre tjeneste- og rådgivingsoppdrag som har større omfang og inntjening. Men det dreier seg også om å dele opp eksisterende selskap til mindre selskap, slik at man i stedet får svært små og sårbare enheter med bare en eller få ansatte. Begge deler vil være svært uheldig i forhold til tap av opparbeidet erfaring og kompetanse, men også i forhold til å splitte opp kunnskapsmiljø der ulike aktører bidrar til å styrke, videreutvikle og dele kompetanse.

Slik FHL også påpekte i sitt opprinnelige hørings svar til forskriften, har vi dermed fortsatt grunn til å tro at ikke alle inspeksjons- eller undersøkelsesorgan vil ha ønske om, eller mulighet til, å gå i gang med eller kan fullføre en akkrediteringsprosess. Dette betyr i praksis at kapasiteten for å få gjennomført inspeksjoner og undersøkelser vil være nedsatt sammenlignet med dagens situasjon. Denne situasjonen vil inntre samtidig med at krav i forskriften tilsier økt antall akkrediterte undersøkelser og oppfølging. FHL er svært opptatt av at nytt regelverk må legge til rette for at det faktisk kan være mulig å få tilstrekkelig kapasitet og faglige ressurser til at denne type undersøkelser og

inspeksjoner blir godt nok gjennomført. Blir kapasitet og faglige ressurser for knappe, frykter vi først og fremst for at det kan gå ut over kvaliteten på undersøkelsene. Hvis kravet om uavhengighetstype A opprettholdes, har vi grunn til å tro at kapasiteten kan bli så begrenset at den kan virke produksjonshindrende. Vi har også mottatt tydelige signaler på at både færre inspeksjonsorgan og store kostnader med omorganisering eller oppsplitting av inspeksjonsorgan vil kunne flerdoble sertifiseringskostnadene.

Det har vært framholdt i kurs og møter at samme inspeksjonsorgan bør kunne foreta både lokalitetsundersøkelser, gjennomføre fortøyningsanalyser og utstede hovedkomponentbevis, og at dette både faglig og kompetansemessig vil kunne være en fordel. Vi deler denne oppfatningen, og tror absolutt at dette kan være formålstjenlig, bidra til økt sikkerhet og gi hensiktsmessige synergieffekter. Vi stiller samtidig spørsmål ved om dette faktisk er mulig dersom kravet om uavhengighetsnivå A opprettholdes. Dette begrunnes i at forskriften faktisk sier at disse som inspeksjonsorgan ikke bare skal inspisere, men faktisk *utføre* de aktuelle undersøkelsene og analysene og samtidig utstede sertifikat. Opprettholdes derimot forslaget fra den opprinnelige høringen om uavhengighetstype C, burde dette ikke være et problem.

Forslag til endring av § 7 annet ledd

Med bakgrunn i det vi har skrevet over, foreslår vi at ordlyden av § 7 annet ledd endres til:

Det skal være sikret uavhengighet mellom havbruksbedrift og eierskap til sertifiserte inspeksjonsorgan. Akkrediterte organer må tilfredsstille krav til uavhengighetstype C etter NS-EN ISO/IEC 17020.

Konklusjon

FHL har, slik vi også påpekte i høringssvaret til det opprinnelige forskriftsutkastet, en 0- visjon i forhold til rømming. Vi ønsker derfor en forsterket innsats mot rømming med ytterligere nedgang i rømmingstallene som resultat.

Etter høstens gjennomgang av bestemmelsene i den nye forskriften, har nettopp § 7 annet ledd medført stor usikkerhet både når det gjelder reelt omfang og konsekvenser, men dessverre også når det gjelder hensiktsmessighet i forhold til formålet. Det er registrert en klar bekymring for om bestemmelsen bidrar til å svekke heller enn å skjerpe rømmingssikkerheten. Dette er svært uheldig. Vi støtter derfor departementets forslag til endring, men understreker samtidig at den foreslåtte endringen ikke er tilstrekkelig. En endring av uavhengighetstype må ikke minst gjelde for de som skal utføre lokalitetsundersøkelser og utstede anleggssertifikat eller hovedkomponentbevis. Vi trenger den faglige kompetansen som er opparbeidet av eksisterende inspeksjonsorgan, og vi trenger tilstrekkelig lokal kompetanse og kapasitet. Vi er sikre på at heller ikke myndighetene ønsker å fjerne denne kompetansen og dermed risikere at bestemmelsen får en utilsiktet negativ effekt i forhold til risiko for rømming av fisk.

Vennlig hilsen
Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening

Aina Valland
Direktør miljø

Brit Uglem Blomsø
Rådgiver miljø

